

CHRISTIAN FRASCELLA

DE WOEDE
UITBARSTING
VAN BETH

Vertaald door Henrieke Herber

moon

Lees ook van Christian Frascella:
Ik ben de sterkste
(winnaar van de Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs)
Zeven kleine criminelen

De vertaler ontving voor deze vertaling een werkbeurs van
het Nederlands Letterenfonds



© 2011 Christian Frascella
Oorspronkelijke titel *La sfuriata di Bet*
Nederlandse vertaling © 2013 Henrieke Herber en Moon,
Amsterdam
Omslagbeeld Folio Images/Getty Images
Omslagontwerp Marry van Baar
Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 488 1552 4
NUR 285/302

www.moonuitgevers.nl

Moon is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv



Dit boek is ook leverbaar als e-book
ISBN 978 90 488 1553 1

Ik heet Beth. Eigenlijk Elisabeth, maar liever Beth. Geen Betty. Betty vind ik walgelijk. Betty klinkt suf. Ik wil heel veel, maar suf klinken – dat nooit.

Het is één uur in de nacht en ik zit in een eetcafé in *Barriera di Milano*. Een wijk in Turijn die 'Barrière van Milaan' heet. Ik weet niet waarom. Misschien was er vroeger een of andere barrière tussen de twee steden. Iets uit de geschiedenis. Ik zal het eens een keer uitzoeken. Dan ga ik naar de bibliotheek en zoek ik het uit. Eerst vraag ik Matteo of hij het weet. 'Matty, waarom heet *Barriera di Milano* *Barriera di Milano*?'

'Goeie vraag.' Hij leunt tegen de bar, kijkt me aan. Maar hij kijkt me niet aan zoals mannen me meestal aankijken. Jullie weten wel wat voor blik ik bedoel. Zo'n blik die inschat of je te versieren bent, en of het de moeite waard is. Nou, ik zeg meteen dat zo'n blik bij mij niet aanslaat. Ik ken 'm goed, en bij mij werkt hij niet. 'Weet je dat ik dat niet weet, Beth?'

'Ik weet het ook niet. Daarom vraag ik het.'

Hij glimlacht flauwtjes, een beetje verdrietig. Verdrietige mannen zijn vreemd. Terwijl zij alles bepalen, lukt het hun ook nog om verdrietig te zijn. En wij dan? Wat moeten wij dan wel niet?

'Moet je morgen niet naar school?' vraagt hij. Hij heeft slimme, blauwe ogen.

'Ik kom m'n bed wel uit. Ik kom altijd m'n bed uit. Min of meer dan.' Ik lach.

Hij lacht terug. 'In welke klas zit je nu?'

'Weer in de derde van het hoger onderwijs. Ben blijven zitten.'

Hij fronst zijn wenkbrauwen. 'Jammer. Had je dat verdiend?'

'Ik denk dat ik het meeste wat me overkomt niet verdien.'

Hij knikt, alsof hij weet waarover ik het heb. En misschien weet hij dat ook wel. Hij maakt de bar schoon, met zijn onderarm veegt hij het zweet van zijn gezicht. Deze plek heet de Bright Bar. Mijn vader kwam hier altijd. Ook al was de eigenares in die tijd een oude vrouw met een chagrijnig gezicht.

'Wat is er gebeurd met die oude vrouw die hier eerst stond?'

'Ze heeft het aan mij overgedaan.' Hij haalt zijn schouders op alsof hij ooit, lang geleden, veroordeeld is tot het beheer van de Bright Bar. Zonder andere keus.

De deurbel rinkelt en nog voordat ik me omdraai weet ik al wie er binnen zijn gekomen: Claudio Morino en Alberto Calvarese. Ze maken altijd enorm veel herrie.

'Hoi Matty!' zegt Alberto lachend en hij geeft een klap op de bar.

'Hé Matty, hoe gaat het?' vraagt Claudio hees, zijn huid zoals gewoonlijk bruinverbrand. Hij gaat minstens drie keer per week naar Coco Sun voor een zonedouche. Zonedouche is een ander woord voor idioot. Voor idiote mensen.

Matteo negeert hen min of meer, ik ook. Dat kost me geen enkele moeite.

'Kijk, kijk,' zegt Claudio en hij loopt op mijn tafeltje af. Hij vraagt terwijl hij zich omdraait naar zijn vriend: 'Heb je gezien wie er is?'

Nu ziet Alberto me ook. 'De nachtbraakster.'

Claudio maakt aanstalten om op de lege stoel naast me te gaan zitten. Ik schuif hem met mijn voet naar de tafel.

Hij fronst zijn wenkbrauwen. Hij heeft lege ogen, hij heeft iets gerookt. 'Bedoel je daarmee dat je niet wilt dat ik bij je kom zitten, Beth?'

'Dat bedoel ik inderdaad.'

Alberto komt naast hem staan: hij heeft zwart, steil haar, tot op zijn schouders. Hij lijkt iets helderder. Lijkt. Ze dragen alle twee een zwarte leren jas, een spijkerbroek en laarzen. Voordat hij iets kan zeggen vraagt Matteo achter hen: 'Wat kan ik voor jullie inschenken?'

Alberto kijkt naar mijn glas. 'Wat drinkt zij?'

'Cola,' antwoord ik. 'Ik ga roesten van mensen die zich niet met hun eigen zaken bemoeien.'

Ze kijken elkaar perplex aan.

'Laat Beth met rust,' komt Matteo tussenbeide. 'Kom op, wat bestellen jullie?'

Maar Claudio houdt vol. 'Waarom doe je altijd zo irritant, schatje?'

'Irritant en schatje, dat zeg je maar tegen je zus,' antwoord ik. 'Die is eraan gewend.'

Hij verstrakt.

Alberto legt zijn hand op Claudio's schouder. 'Ach, laat dat kind toch...'

'Ja, laat me toch.'

Claudio zwaait met zijn vinger in de ruimte. Dat moet een waarschuwing voorstellen, of zoiets.

Ik sta op en leg het geld voor Matteo naast de kassa neer.

'Ga je, Beth?'

'Ik ga, doeg.'

Claudio kijkt me met half dichtgeknepen ogen aan, dat heeft hij vast bij *The Sopranos* gezien.

Ik steek een sigaret op, blaas uit in zijn richting en loop naar buiten.

Een stad kan 's nachts voelen als een warme deken, of als een koude muur die je tegenhoudt. Dat hangt af van hoe je die stad beleeft, en van wat je er doet. De keren dat je er iets doet zijn misschien niet eens de beste. Maar dan ben je in elk geval bezig.

Ik ben bezig, en ik doe wat ik kan. Het mag duidelijk zijn dat ik niet de wereld ben rondgetrokken en dat ik jullie niet kan vertellen of het hier beter is dan in Moskou en slechter dan in Parijs. Dat zijn steden die ik ken uit films, verder niet. Ooit was ik van plan om met een rugzak op te vertrekken en heel Europa door te liften, en daarna de rest van de wereld. Maar wat moet je in die rugzak stoppen? En hoe doe je het met geld? Ik vind meiden die zonder enig doel vertrekken dom. Iemand, ongetwijfeld een man, zal hen gebruiken, hun kwaad doen. En dan komen ze weer thuis met enorme litten die ze zichzelf hadden kunnen besparen. En ik spreek trouwens geen talen. Mijn Engels is verschrikkelijk. Ik ben niet op m'n twaalfde begonnen met het vertalen van ladingen suffe liedjes, van The Doors of zo - als er één overgevaardeerde idioot in de geschiedenis van deze aarde bestaat dan is dat wel Jim Morrison. Van mensen die rondlopen in t-shirts met citaten of afbeeldingen van Jim Morrison erop krijg ik een maagzweer.

Niet dat ik liever de liedjes of het gezicht heb van een Italiaanse volkszanger als Gigi d'Alessio. Ik heb een klasgenote, Carmela heet ze, die je zelfs kan vertellen op welke data de baggernummers van die man zijn opgenomen. Soms laat ze ze horen op haar koptelefoon, vooral tijdens de wiskundeles van die bewusteloze kerel van een Crivelli, die niets hoort of niets wil horen. Zonder jou in de kou wat moet ik nou. Rot toch op. Ik heb ergens gelezen dat Gigi d'Alessio er trots op is dat hij zich in z'n eentje heeft opgewerkt. Dan denk ik: wat, hadden ze je dan ook nog moeten helpen?

Het is december maar ik heb alleen een trui en een dun jasje aan. Aan mijn voeten mijn gele Dr. Martens die geweldig uit de mode zijn. Ik heb het koud en als afleiding denk ik aan een broeierige avond toen ik zeven jaar was; ik had mijn vader met een smoes het berghok in gelokt en hem daar opgesloten omdat hij niet wilde dat ik een uitzending op tv zou zien over de terroristische aanslag op het station van Bologna. Het was 2 augustus, de zoveelste herdenking. Mijn vader zei dat ik nog niet hoefde te ontdekken hoe veel rottigs er in dit land was gebeurd zonder dat iemand ook maar iets had gedaan om een flard van de waarheid boven tafel te krijgen.

Mijn flatgebouw is anoniem. Zes verdiepingen, twee appartementen per verdieping. In totaal - inclusief de benedenverdieping - veertien gezinnen. Veel zijn er weggegaan, andere gekomen. Ons is het niet gelukt om weg te gaan, misschien hebben we er niet eens aan gedacht. Het is niet dat mensen staan te kwijlen om onze twee kamers te hebben, plus woonkamer en keuken. Er zijn buitenlanders gekomen. Roemenen en Noord-Afrikanen. Sommigen zijn luidruchtig - maar welke gezinnen maken er geen herrie? De in en in treurige, die misschien niet.

Mijn religie is: als je iets te zeggen hebt, zeg het dan. Als je daarbij moet schreeuwen, dan is dat kennelijk nodig. Zolang je maar geen geweld gaat gebruiken.

Ik ben niet bang voor buitenlanders, ook al begrijp ik hen vaak niet. Het Algerijnse gezin dat boven ons woont bestaat uit twee mannen en drie vrouwen. De vrouwen zijn druk in de keuken, maken elk moment van de dag het huis schoon, doen boodschappen bij de goedkope supermarkt, dragen een sluier. Een van de vrouwen is oud en heeft zwarte tanden, hoogstwaarschijnlijk de oma. Dan is er de moeder, die heeft de meest donkere huid van de familie. En dan de dochter,

van een jaar of twintig, een zwijgzaam type, weerloos, zo'n vlinder die 's zomers weleens het huis binnen vliegt. De vader hoor ik meer dan dat ik hem zie. Hij oogt nors, maar lacht vaak. Hij lacht samen met zijn zoon, die Rashid of zo heet. Net zo fors als zijn vader, maar hij is nog maar een jongetje, twaalf of dertien misschien. Hij speelt de baas over zijn zus. Ik ben hen verschillende keren tegengekomen op de trap. Zij liep achter hem aan naar beneden, helemaal ingepakt, verstopt achter haar sluier. Hij wandelde met een kwade blik naar beneden, zijn voeten stevig op de treden neerplantend, alsof hij zijn ruimte afbakende en die ruimte voor niemand anders dan voor hem was. En hij sprak tegen haar in hun eigen taal, schreeuwde haast. En zij zei steeds iets als oké, oké, het leek wel een deuntje.

Ik zou dat kind graag eens door elkaar schudden. Tegen haar zeggen: 'Je bent geen pakezel of zo, zorg dat je met een klein beetje respect wordt behandeld!' Misschien zou ze tegen me zeggen dat ik me met mijn eigen zaken moet bemoeien, en dat ben ik ook van plan. Laat me dan met rust, oké? Dan denk ik niet eens aan jullie.

Dan zijn er de Roemenen. Twee gezinnen. Ze drinken en maken lawaai, spreken een paar woordjes Italiaans, en anders dan de Algerijnen zeggen ze gedag. Af en toe, op zonnige dagen, barbecueën ze op de binnenplaats. De mannen maken ruzie, duwen elkaar een beetje heen en weer, sluiten daarna weer vrede. De vrede van soortgenoten op vreemd grondgebied. Een ruwe solidariteit.

En ja hoor, daar heb je hem, bij het raam van het appartement op de benedenverdieping. Daar, achter het gordijn, het licht in zijn woonkamer gedempt. Hij wacht me op, zoals altijd.

Wie is hij?

Hij is de Gluurder.

Ik weet niet eens hoe hij eruitziet. Misschien is hij wel verlamd en zit hij de hele tijd voor het raam omdat hij niets anders kan. Maar, ik weet niet, ik denk dat ik dat wel gemerkt zou hebben, als dat zijn probleem was. Hij zou niet in z'n eentje kunnen wonen, bijvoorbeeld, en ik weet bijna zeker dat hij alleen woont.

Ik weet niets over hem. Dat het een hij is, heb ik afgeleid uit de onhandige manier waarop hij de gordijnen dichtdoet als ik eraan kom. Voor mannen zijn gordijnen een te ingewikkeld mechanisme, ze trekken in plaats van te schuiven. Maar ik heb het vooral afgeleid uit de manier waarop hij zijn ogen over me laat glijden, ook al heb ik hem nooit aangekeken. Een vrouw weet dat. Een opdringerige mannenblik raakt je meer dan een hand. Stel, je bent in de supermarkt en wilt weten hoeveel de melk in het onderste rek kost. Je kijkt om je heen en er is niemand. Om de prijs goed te lezen moet je vooroverbukken. En op dat moment voel je het, als een paar vingers die op je billen trommelen. Je draait je hoofd met een ruk om en daar is hij: de Man, opgedoken achter een kilo rijst vandaan, of van het plafond gestort, net op tijd om naar je kont te kijken terwijl jij gehoekt staat. Met een timing die alleen zij kunnen hebben, alsof ze elke beweging hebben geklokt, vanaf het wakker worden tot aan het loermoment. Hun leven gewijd aan het bepalen van het perfecte moment. Het zou grappig zijn als het niet ook zo irritant was.

Zoals bij de Gluurder.

Toen ik klein was woonde er in zijn huis een gelukkig stel dat twee kinderen kreeg. Op een bepaald moment liep dat mis, waarschijnlijk zijn ze elkaar gaan haten, bedriegen en beledigen, totdat ik hem zag vertrekken in de auto met de ene zoon en haar in een taxi met de andere zoon. Ieder een andere kant op. De verhuishwagen ertussenin.

Ik vind, als een man en een vrouw trouwen is het net alsof

ze in een storm naar buiten gaan met een paraplu die te klein is voor twee mensen, ze kunnen niet veel meer doen dan de schade beperkt houden.

Ik steek de sleutel in het slot. Zou hij door het spionnetje naar me kijken als ik langsloop? Ik stap de hal in, zie zijn voordeur. Ik steek mijn middelvinger naar hem op. Rot maar op, Gluurder, ik ben niet bang voor jou!

Ik heb de voordeur nog niet eens opengedaan, of mijn moeder komt haar slaapkamer uit.

Ze is in pyjama, loopt op blote voeten over de tegels.

'Heb je wel gezien hoe laat het is, Beth?' fluistert ze boos. Het gebruikelijke gezeik.

'Ik was gewoon in het café op de hoek.' Ik trek mijn jas uit, hang die op. 'Zoals altijd.'

'Had ik niet gezegd dat je daar niet meer naartoe mocht?'

'Ja.'

'En dus?'

'Dus wat? Ik kom waar ik wil.'

'Ik hou niet van dat café.' Ze draait zich om naar de slaapkamer. Met die ogen van haar die hetzelfde zijn als de mijne - bruin, groot - controleert ze of hij nog slaapt.

'Die wordt nog niet eens wakker van een complete fanfare, rustig maar.'

Ik stap mijn kamer binnen, ik weet al dat ze achter me aan komt. Inderdaad.

'Zachtjes praten. En kijk me aan.'

Ik ga op mijn bed zitten. Ik kijk haar aan. 'Wat wil je, ma? Ga toch slapen!'

'Heb je gedronken?'

Ze denkt altijd dat ik drink, joints rook, in het rond neuk en winkels in brand steek. Ze heeft een vertekend beeld van me, dat komt door bepaalde tv-programma's.

'Ga slapen.'

Ze doet de schemerlamp op het nachtkastje aan en bekijkt me onderzoekend. Van onderaf gezien lijkt ze nog ouder. En ze is nog maar veertig, verdomme. Ik heb zo'n prachtige herinnering aan haar: ik ren haar tegemoet, we zijn in het park, het is zomer, ik ben een jaar of vijf; zij draagt een bloemetjesjurk, ze is slank, haar lippen zijn vol. Ze bukt zich om me op te vangen, en ik los in haar op.

'Je kunt je niet altijd gedragen alsof je alles maar mag.'

'En wat mag ik dan wel, leg eens uit.'

'Je kunt niet alles doen wat je wilt!' Haar stem breekt, wordt bijna gegons. Ze zoemt: 'In elk geval niet zolang je niet meerderjarig bent!'

'O, dus op mijn achttiende mag ik een geweer met een afgezaagde loop kopen?'

Dan volgt dat gebruikelijke moment waarop je merkt dat ze zich inhoudt, anders zou ze me een klap geven, of misschien een stomp. 'Beth!' sist ze.

'Laat me maar, ma.'

Mijn kamer is steriel. Behalve een paar foto's van mijn vader (aan zee, als jongen; op zijn eerste motor, met twee benen naar een kant; met mij bij opa en oma thuis) is er niets wat echt met mij te maken heeft.

'Ik zou alleen graag willen weten met wie je omgaat, zo'n hele avond,' begint ze weer. Ze heeft haar handen in haar zij gezet, als een sergeant die naar een ongehoorzame rekrut kijkt en staat te bedenken wat hij moet doen. 'En wat je doet.'

'Oké, wat is het vandaag, maandag? Op maandag klieder ik kerkmuren onder, beroof ik voorbijgangers, en deel ik bankjes met geile zwervers.'

Ze snuift, gaat rechtop staan en werpt me een dodelijke blik toe. 'Ga nou niet bijdehand doen tegen mij, Beth!' Deze keer heeft ze geschreeuwd.